

גליון נ"ז - סיון-תמוז תשע"ט

י"ל ע"י מכון "תורת הקרבנות" | טל': 050-4134645 | פקס: 072-3377748 | קו מידע: 077-2261034 | דוא"ל: korbanot@okmail.co.il

תורת הקרבנות

גליון חודשי ללומדי סדר קדשים אליבא דהלכתא

בגיליון:

נסכים הבאים עם הזבח
תנופה בשתי ידיים
האם צריך הדחת הסכין בין קרבן לקרבן
בענין מיצוי עולת העוף
בענין מעלות המנורה

לקט תגובות הקוראים

האיך כה"ג מסתפר בכל ע"ש
הקרבנות כהן פחות מכן כ' את קרבנותיו
האם המקרא בביהמ"ק קורא בשם המפורש
מקום המליחה של מוסף ר"ח

דיני מעשר בהמה

בענין מצות הקדשת בכור

דברי התעוררות בענין לימוד הקדשים

מא' מראשי הכוללים שליט"א

יש מעשה פחות ידוע מהח"ח. כידוע
הח"ח דיבר הרבה על חשיבות לימוד
'קדשים', וכן החזיק בראדיון כולל
קדשים. והיה רצונו שגם בישיבה ילמדו
קדשים, אבל לא היה לזה דורשים
הבחורים העדיפו ללמוד נשים וזיקין.
וביקש שלפחות ילמדו סדר אחד
קדשים, אמנם גם זה לא עלה בידו.

אחד התלמידים בישיבה (ר' אשר
רבינסקי) מספר שראה את צער
הח"ח שלא לומדים קדשים, לכן אסף
קבוצה של עשרה בחורים והגיעו אל
הח"ח ואמרו שרצונם ללמוד קדשים.

המשך בעמוד 7

לציטוי נשמח

המחנך הנודע הגה"צ ר' מאיר בן ר'
אליהו הכהן מונק זצ"ל
במשך שנים היתה לו קביעות מיוחדת
לאחר תפילת שחרית ללימוד סדר
קדשים כדי לחיות מוכן לעבודת המקדש
לכ"ע י"ב סיון תשע"ט
ת.נ.צ.ב.ה.

עיונים בהלכה

בענין נסכים הבאים עם הזבח

הרה"ג ר' ש. י. הכהן שליט"א

א בגמ' מנחות ע"ט א' מבואר שאין הנסכים מתקדשים אלא בשחיטת הזבח, דהיינו שנסכים הבאים עם הזבח עדיין לא נגמרה קדושתם אלא רק בשחיטת הזבח, ונחלקו רש"י ותוס' שם האם מיירי לענין פסול לינה ויוצא שקודם שחיטה אינם נפסלים ביוצא, או לענין לשנותם לזבח אחר שעל ידי השחיטה הוקבעו עמו ואינו יכול לשנותן.

ומבואר בגמ' בתמורה י"ד ב' שיש חילוק בין נסכים הבאים עם הזבח שאין קרבין אלא ביום שחיטת הזבח, לבין נסכים הבאין בפני עצמן שיכול להביאן למחר וכן אם נתקדשו בלילה קרבין אף בלילה.

עוד מבואר בגמ' בערכין י"ב א' שאין אומרים שירה אלא בנסכים הבאין עם הקרבן, אבל בנסכים הבאים בפני עצמן אין אומרים שירה, ולכן כ' תוס' בר"ה ל' ב' ד"ה ונתקלקלו שלכתחילה יש להביא נסכים עם הזבח כדי שיוכלו לומר שירה.

והנה באופן שבשעת שחיטת הזבח עדיין לא נתקדשו הנסכים דינם כבאין בפני עצמן שהרי שחיטת הזבח לא קדשה הנסכים בעודן חולין, ולא מסתבר שקדושת דמים מהני לענין זה, אלא שיש לדון האם מספיק מה שנתקדשו הנסכים בכלי שע"ז יחשבו נסכים הבאין עם הזבח ויתקדשו בשחיטת הקרבן, או שצריך שתיעשה בהם כל עבודת המנחה דהיינו בלילה ויציקה שאז ראוייה להקטרה.

והנה אם נאמר שצריך שבשעת שחיטת הזבח כבר נגמרה עבודת המנחה יש להעיר היאך קדשו הנסכים בתמיד של שחר, שהרי משהאיר המזרח היו שוחטין התמיד, וקודם לכן בלילה אי אפשר לקדש הנסכים שהרי יפסלו בלינה, ואם יעשו המנחה אחר השחיטה הרי נחשבים כנסכים הבאין בפני עצמן ולא יוכלו לומר שירה עליהם, ובשלמא אם מספיק קדושת כלי י"ל שנתנו בכלי מיד בשהאיר המזרח בשעת שחיטה, ושמא י"ל דמהני ליתן אף בלילה על דעת שלא לקדשם, אבל אם צריך שבשעת שחיטת הזבח כבר תהיה המנחה אחר בלילה ויציקה אין הספיקו לעשות כל עבודות המנחה קודם שחיטת התמיד, ושמא י"ל ששחיטת התמיד לא היתה בעלות השחר אלא משהאיר המזרח שהוא שיעור מאוחר יותר מעלות השחר] עי' ביאור הלכה סי' תקפ"ח ס"א שדקדק כן מרש"י סוכה כ"ט א' ד"ה תרתי ועי' ס' הדרת קדש הל' תמידין ומוספין פ"א סק"ה שהאריך בזה] וא"כ מיד בעלות השחר קדשו המנחה ומדדו בכלי ונתנו השמן וכל עבודות המנחה ומשהאיר המזרח כבר גמרו כל העבודות קודם שחיטת התמיד.

אמנם לפי מש"כ הביאור הלכה סי' נ"ח סק"ד דדעת הגר"א ועוד אחרונים שהאיר המזרח הוא זמן עלות השחר עדיין צ"ב מתי הכינו את מנחת הנסכים.

ב עוד יש לדון האם בשעת שחיטת הזבח צריך השוחט לכוין לקדש הנסכים, שהרי הנסכים יכולים לבא בפני עצמן ויכולין ליקרב עם הזבח, וא"כ יתכן לומר שכשם שאין כלי שרת מקדשין אלא מדעת כך הנסכים שמתקדשים ע"י שחיטת הזבח ג"כ צריך כוונה לקדשם, ואם לא ידע השוחט שיש נסכים בכלי שרת או שלא נתכוין לקדשם י"ל שלא נתקדשו, או"ד כיון שכבר נתקדשו בכ"ש ושחיטת הזבח הוא רק גמר קדושתם בין לתוס' דמיירי לענין לשנותן לזבח אחר ובין לפרש"י ליפסל בלינה ויוצא, מ"מ י"ל דסגי במה שכבר נתקדשו בכלי וא"צ כוונה להדיא לקדשם ע"י הזבח, וצ"ע.

יסוד המזבח נידונים יסודיים בהלכה

מ"מ יתכן שכאשר הבעלים גם מניף אין צורך שהכהן יניף בשתי ידים, לכן כ' הרמב"ם שהכהן מניף ביד אחת, משא"כ כאשר הכהן מניף שתי הלחם שכל התנופה נעשית ע"י הכהן ואין לכהן אפשרות להניף רק ביד אחת לכן הכהן מניף בשתי ידים. ויש נפק"מ שלאופן זה אולי אין חיוב שהכהן יניף שתי הלחם בשתי ידיו אלא לרווחא דמילתא הכהן מניף בשתי ידיו בגלל שאין אפשרות אחרת אבל אין זה חיוב להניף בשתי ידיו, משא"כ לאופן הראשון יתכן שכהן צריך להניף בשתי הלחם בדוקא בשתי ידיו, בגלל שצורת התנופה היא בשתי ידים אבל כאשר הבעלים ג"כ מניף מספיק שכהן יניף בידו אחת בגלל שהבעלים שהוא העיקר מניף בשתי ידיו וכאשר אין בעלים יש צורך שהכהן יניף בדוקא בשתי ידים.

ה) ובמאורות הגר"א במשנה במנחות פ"ה מ"ו נראה שצריך בדוקא להניף בשתי ידיו, שכל שם על המשנה ששתי הלחם הכהן מניף בשתי ידיו וז"ל שתי ידיו כמש"ל צ"ג ע"ב מנה"מ אר"ל דאמר כו' עכ"ל, והנה שם מבואר בגמ' שר"ל אמר שכל מקום שכתוב בתורה ידיו הכוונה בשתי ידיו, וכמו שבסמיכה צריך לסמוך בשתי ידיו ה"נ בתנופה מניף בשתי ידיו, ובדברי הגר"א לא מבואר להדיא האם כוונתו שבכל תנופה מניפים בשתי ידיו, או רק בתנופת שתי הלחם [וכן בתנופת העומר מניף בשתי ידיו כמו בשתי הלחם כיון שהכהן מניף לבד], אבל עכ"פ מבואר מדבריו שמה שכתוב במשנה שמניף בשתי ידיו הכוונה שהכהן בדוקא צריך להניף בשתי ידיו.

עד כאן נתבאר לכאור' בדברי הרמב"ם שבכל התנופות הבעלים מניפים בשתי ידים והכהן ביד אחת, ובשתי הלחם הכהן מניף בשתי ידיו.

אמנם בס' הר המוריה פ"ח מתמו"מ כ' שלפי דברי הרמב"ם בתמו"מ שהכהן מניף שתי הלחם בשתי ידיו, צריך להגיה ברמב"ם הל' מעה"ק פ"ט ה"ו שכהן מניח ידיו ולא ידו, דהיינו שהתנופה בשתי ידים, ובכתבי הגר"ז מנחות ס"א ב' [וכן בשיעורי הגר"מ ד שליט"א] שפשוט שהכהן מניף בשתי ידיו, ובזה ישב קו' הירושלמי אמאי אין זה חציצה, עי"ש שישב ע"פ דברי הגר"ח שכל שכשר בשמאל אין חציצה פוסלת בו. [והגר"מ ד הוסיף שהגר"ז הוכיח מהירושלמי דלא כהגר"ח, ועכ"פ פשיטא ליה שמניף בשתי ידיו].

והח"ח בליקוטי הלכות מנחות ס"א ב' בתורת הקדשים סק"ט וכן בביאורו לת"כ פרשה י"א פט"ו אות ג' נקט שכהן מניח ידיו תחת ידי הבעלים, ומשמע ג"כ שפשיטא ליה שהתנופה בשתי ידים, אמנם לכאור' פשטות דברי הרמב"ם משמע שמניף ביד אחת.

הרה"ג ר' אברהם הכהן שליט"א

האם צריך הדחת הסכין בין קרבן לקרבן

א יתא בחולין ח' ב' שהשוחט בהמה טריפה צריך להדיח הסכין קודם שישחט בה כשירה, ונחלקו האם צריך הדחה בחמין או בצונן יעו"ש, ועכ"פ לכו"ע צריך הדחה מחמת שמנונית שעל הסכין, ומשום שבשעת שחיטת הטריפה נדבק שמנונית הטריפה על הסכין וכששוחט כשירה בלא הדחה נדבק השמנונית בבשר הכשירה, וכ"כ השו"ע ס"י ס"ג ועש"ך שם סקי"ז.

וקשה דלפ"ז נמצא דכששוחט עולה נדבק בסכין שמנונית העולה ואם אח"כ ישחט חטאת או שאר קרבנות הנאכלים יצטרך להדיח הסכין שלא ישאר בה ממשות העולה, וכן בשוחט חטאת שנאכלת רק לכהנים ואח"כ שוחט שלמים הנאכלים לכל ישראל

הרה"ג ר' יעקב משה כהן שליט"א

בענין תנופה בשתי ידים

א] שלמים טעונים תנופה ע"י הבעלים ועל ידי הכהן, וכמבואר במנחות ס"א ב' שכהן מניח ידיו תחת ידי הבעלים ומניף.

ובתנופת הבעלים מפורש בפסוק ויקרא ז' שהבעלים מניף בשתי ידיו שנאמר "ידיו תביאנה", הרי מפורש שהבעלים מניף בשתי ידיו, [ואין לפרש שהכוונה בתורה שמניף בידו אחת, שהרי מפורש להדיא במנחות צ"ג ב' דמתקיף לה ר"א לריש לקיש כו' מבואר שידיו תביאנה פירושו שמניף בשתי ידיו].

ב] ויש להסתפק האם כהן מניף בשתי ידים כמו הבעלים או שכהן מניף בידו אחת, כיון שהיו עבודה או כעין עבודה, אולי צריך לעשות בידו הימנית כעבודה, או דילמא שכשם שמצינו שהבעלים מניפים בשתי ידים גם הכהן מניף בשתי ידים, וזה צורת התנופה שעושים בשתי ידים, ולכן גם את"ל דהוי עבודה, יתכן שכיון שזה הצורה של התנופה הכהן צריך להניף בשתי ידים, ויתכן שגם את"ל שלא צריך להניף בשתי ידים, מ"מ יש לכהן אפשרות לאחוז בשתי ידים אם יהיה לו צורך להניף בשתי ידיו.

ג] ומלשון הרמב"ם נראה לכאור' שכהן מניף ביד אחת, שכ' הרמב"ם בפ"ט ממעה"ק ה"ו לענין תנופת השלמים וז"ל וכיצד מעשה שלשתן שוחט זורק וכו' ונותן האימורים עם החזה והשוק על ידי הבעלים וכהן מניח ידו תחת ידי הבעלים ומניף עכ"ל, וכן בפ"ג מביכורים ה"ב כ' כהן מניח ידו תחתיו ומניף, וכן בפ"ג מסוטה הט"ו כ' וכהן מניח ידו תחתיה ומניפה וכו', [ועי' בהל' מעה"ק פ"ט ה"ט שכ' וכהן מניח ידו תחת ידי הבעלים, ובשינויי נוסחאות במהדורת רמב"ם פרנקל כ' שיש כתי"י שגורסים ידו].

ונראה לפי רהיטת לשונו של הרמב"ם שהבעלים מניפים בשתי ידיהם, והכהן מניף בידו אחת, ולכאור' נראה שמוכח כן בדברי הרמב"ם שכאשר כ' כהן מניף בידו הכוונה בידו אחת ולא בשתי ידיו, שהרי בהל' תמו"מ פ"ח ה"א כ' הרמב"ם וז"ל ומניח בצד שתי הלחם ומניח שתי ידיו מלמטן וכו' הרי מבואר שכאשר סובר הרמב"ם שעושה בשתי ידיו פירש להדיא שעושה בשתי הידים, וא"כ כאשר לא הוזכר שעושה בשתי ידיו א"כ הכהן מניף ביד אחת, וכלשון הרמב"ם הכהן מניף בידו.

ד] והטעם לחלק מדוע בשתי הלחם מניף בשתי ידיו ובשאר תנופות מניף ביד אחת, נראה לבאר שהנה התוס' במנחות ס"א ב' ד"ה כהן הביאו את קושית הירושלמי אין הכהן מניח ידו תחת ידי הבעלים והרי ידי הבעלים חוצצים בינו לבין הכלי, ות"י התוס' בשם רש"י [וכ"ה ברש"י מנחות כת"י צ"ד א'] שעיקר התנופה בבעלים, דהיינו שכיון שעיקר התנופה בבעלים לכן אע"פ דהוי חציצה לגבי הכהן לא איכפת לן, והתוס' תי' שהבעלים מניח ידיו תחת הכלי והכהן מניח ידיו למעלה מהכלי, [ובתוס' קידושין תי' שגזיה"כ שאין זה חציצה], ולשיטת רש"י שעיקר התנופה ע"י הבעלים י"ל שכאשר הבעלים והכהן מניפים ביחד כיון שמעשה עיקר התנופה ע"י הבעלים לכן הבעלים מניפים בשתי ידיהם והכהן שהוא נטפל לבעלים מניף ביד אחת [דכיון שהבעלים הם העיקר בתנופה לכן צריך שעיקר התנופה תיעשה על ידו], משא"כ בשתי הלחם שאין בעלים שמניפים, והתנופה נעשית רק ע"י הכהן לכן הכהן מניף בשתי ידיו, כיון שהצורה של התנופה היא בשתי ידים.

ויתכן לבאר באופן אחר דאף אם נאמר דלא כרש"י ותנופת הכהן והבעלים שניהם עיקרים בעבודת התנופה [וכדעת התוס']

חידוש גדול לדינא דהכהן יהיה מוכרח למצות דם עולת העוף כולו בבת אחת בלא הפסק בין תחילת המיצוי לסופו, דהא קי"ל דבעי למצות כל דם הגוף של העולה והוא לעיכובא כמו שביאר מהריק"ן [מע"ה ק פ"ו ה"כ] ואם יפסיק בין תחילת המיצוי לסופו, כבר נתכפרו בעלים בתחילת המיצוי בלא שנמצה דמו כולו, ונמצא שנתכפרו בפסול, וע"כ שצריך למצות כולו בבת אחת. ולא מצאתי כעת בפוסקים שהזכירו מזה.

הרה"ג ר' שמעון אינשטיין שליט"א

בענין מעלות המנורה

במשנה בתמיד פ"ג מ"ט איתא שאבן היתה לפני המנורה ובה ג' מעלות שעליה כהן עומד ומטיב את הנרות, וילפינן לה בספרי מדכתיב בהעלותך את הנרות עשו מעלות למנורה, והקשה המקד"ד סי' כ"א סק"ד דמשמע שהאבן היתה תלושה ואמאי אין בה משום חציצה, וכ' דאפשר דגזיה"כ היא דאינו חוצץ, אמנם הקשה דהרמב"ם בפיהמ"ש לא הביא דברי הספרי וכ' הטעם שהיו לה מעלות מפני שהמנורה היתה גבוהה כקומת איש, ותי' ע"פ דברי התוס' ביומא נ"ט ב' שדישון מזבח הפנימי אינו טעון בגדי כהונה וכ' המל"מ דה"ה דישון המנורה, וא"כ כמו שא"צ קדושת בגדי כהונה ה"נ א"צ קדושת ריצפה וא"כ אין פסול של חציצה בינו לבין הריצפה, אמנם בחי' מרן רי"ז הלוי הל' תמו"מ ד"ה ועי' מל"מ כ' שאף המל"מ מודה שבהכנת הנרות בעינן בגד"כ ורק בדישון עצמו א"צ בגד"כ, ולדבריו עכ"ל שאינו חוצץ משום גזיה"כ.

אמנם יש להסתפק האם הגזיה"כ שהמעלות נחשבות כקרקע ההיכל לכל דבר ולכן אינו חוצץ, או"ד רק לענין המנורה נחשבות כקרקע כיון שהוא צורך המנורה, ונפק"מ בעומד על מעלות המנורה ומזה על הפרוכת או על מזבח הפנימי האם נחשב כעומד על קרקע ואינו חוצץ, או שכיון שכלפי המזבח והפרוכת א"צ מעלות ממילא חוצץ, וצ"ע.

צריך להדיח הסכין שלא ישאר ממשות החטאת בשלמים, ולא מצינו חיוב הזחת הסכינים בביהמ"ק.

אמנם מצאנו לחת"ס [יו"ד סי' קל"ד ד"ה ואשר, ונדפס בחי' חת"ס פסחים ס"ו א'] דהא דאיתא בפסחים שם שהביא כל אחד ואחד סכיניו מביתו הוא משום שאי אפשר לשחוט ב' פסחים באותו הסכין מה"ט, דכיון דבלע הסכין מפסח אחד אם ישחטו בו פסח אחר נמצא שי בשני טעם פסח הראשון והוי פסח שלא למנוייו, והוסיף דלפ"ז היו במקדש סכינים לחטאת בפנ"ע ולשלמים וכו' בפנ"ע.

ויש להקשות דהתוס' בחולין קי"ב א' [ד"ה והלכתא] הביאו מהגמ' סוף ע"ז דמותר לבשל שלמים בסיר שבשלו בו חטאת, וביארו הטעם דמה"ת מין במינו בטל ולא איכפת לן מטעם החטאת, כיון שהוא מתבטל בשלמים, ורבנן לא גזרו בכלי המקדש אלא אוקמוה אדאורייתא שבטל ברוב, וא"כ משמע דלא כהת"ס אלא אפשר לשחוט שלמים בסכין ששחטו בו חטאת או פסח בסכין ששחטו בו פסח אחר דמין במינו בטל מה"ת ורבנן לא גזרו, וצ"ע.

[הערת המערכת: עי' שו"ע סי"י שם שמבואר שקינוח בדבר קשה מהני, וא"כ י"ל שכיון שצריך לקנח סכין בשפת מזרק אחר השחיטה מהני אף לשמנונית הדבוקה בסכין, ומ"מ צ"ע למ"ד דבעינן הדחה בחמין משום דבלע וע"ז לא מועיל קינוח].

הרה"ג ר' י.ל.ו. שליט"א

הערה בענין מיצוי העוף

קי"ל בזבחים כ"ו ב' כיון שהגיע דם למזבח נתכפרו בעלים, ואפי' כשזרקו שלא במקומו, וכ' התוס' שם ס"ו ב' [ד"ה] ואלא במיצוין דמ"מ עולת העוף שקודם המיצוי הזה מדמה לא חשיב שנתכפר בפסול (דעולת העוף טעונה מיצוי ולא הזאה) כיון שאין זה מצותה של עולה כלל, ומשמע מהתוס' דע"ו מיצוי שהוא עבודתה ודאי יתכפרו בעלים מיד כשיגיע דם למזבח. וא"כ נפקא

בית יער הלבנון

תגובות לגליונות קודמים

וא"כ בנד"ד גבי כהן גדול י"ל דאף לדעת הט"ז דאיסור מסייע הוא בכל האיסורים, מ"מ הכא שרי משום דאין בו טירחא [משא"כ לגבי שבת דאסור אף מלאכה שאין בה טירחא].

באות ד' הביא בשם הרה"ג שמואל קונשטט דלדעת מהרש"ם מותר לגלח אף ביום כיון שאסור בגילוח כל ימיו א"כ הוי כמו בא ממדינת הים דמותר לגלח בחוה"מ.

אלא דצ"ע דזה שייך דוקא לגבי גילוח בחוה"מ דטעמו משום דלא יכנס לרגל כשהוא מנוול, אבל מצד מלאכה מהו היתר זה משום שלא היה יכול קודם.

והא דבמועד מותר למי שלא היה יכול בערב הרגל, ואף דאיכא איסור מלאכה. הנה זה מבואר בנוב"י (סי' הנ"ל) דגילוח יש בו איסור גם מצד מלאכה אף בלא טעם שלא יכנס לרגל כשהוא מנוול, אלא שדבר זה היה ראוי להתיר משום כבוד הרגל ואסורוהו משום שלא יכנס לרגל כשהוא מנוול, וא"כ הכא דליכא היתר דכבוד הרגל, ראוי שישאר על עמדו איסור המלאכה, ולא שייך ההיתר דבא ממדינת הים.

אמנם הדבר יבואר לפי מה שהובא בגליון דעת הריטב"א דהטעם שהיה ראוי להיות מותר מצד מלאכה הוא כיון שהוא

הרה"ג ר' אלישע שטרן שליט"א

בענין איך כה"ג מסתפר בכל ע"ש

בגיליון נ"ו 'עיונים בהלכה' הביא נדון המהרש"ם אין מותר כהן גדול להסתפר בכל ערב שבת והא אסור בעשיית מלאכה מחמת שהקריב קרבן באותו יום. ובאות א' דן לדברי הט"ז דמסייע יש בו ממש אף בשאר איסורים, א"כ אסור לו להיות ניקף.

והנה הנוב"י (מהדו"ק או"ח סי' י"ג) כתב לקיים דברי ר"ת דמי שנתגלח בערב יו"ט מותר לגלח ביו"ט, דהיינו ע"י פועל עני שאין לו מה יאכל, וכ' עלה ז"ל, ואף שגם המתגלח מסייע והוא אינו עני, מ"מ מסייע כזה אין בו ממש, ובמועד לא אסור אלא דבר שיש בו טורח מלאכה ומתגלח אין בסיוע שלו טורח. והרי הנה"כ התייר וכו' דדוקא לענין איסור הקפת הראש ריבתה התורה מסייע וכו', עכ"ל.

ולכאוי יש מקום לפרש דברי הנוב"י דאלו ב' ענינים נפרדים, ראשית אף בלא דברי הנה"כ, והיינו אף אי נימא דבכל האיסורים אמרי' מסייע יש בו ממש, מ"מ הסיוע לא הוי מלאכה לענין חוה"מ. ותו כתב דאפילו היה אסור מלאכה שאין בה טירחא, מ"מ דעת הנה"כ דלא נאמר מסייע יש בו ממש אלא לגבי לאו דהקפה,

דין בעצם קריאתם י"ל שיאמרו בשם המפורש, אמנם מצד שני י"ל איפכא, שאם הקריאה הוא משום שלא יטעו, אז זה סברה שיאמרו המקרא בשם המפורש, שבלא"ה הרי יכול להיות שיטעו הכהנים ויאמרו בכינוי ולא בשם המפורש.

נקודה נוספת שיל"ד שבזה תהיה תלויה השאלה הנ"ל, זה במקור שבביהמ"ק קוראים בשם המפורש, שמבואר בגמ' [סוטה שם] שתי דעות תנאים בזה, א' שלומדים מהכתוב "ושמו את שמי" שמי המיוחד לי, ויש שם ילפוטא שד"ז רק במקדש, אבל עצם הלימוד הוא מקרא ד"ושמו את שמי", ודעה נוספת שהלימוד מהפסוק "בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתך", וילפינן מזה שבכל מקום אשר אבוא אליך וברכתך שיש השראת השכינה אז מזכירים בשם המפורש, וי"ל שלמקור א' אז הזכרת שם הנפורש הוא דין רק בכהנים מהכתוב "ושמו את שמי" שקאי אכהנים, ולפ"ז י"ל שהמקרא לא יאמר בשם המפורש, אמנם למקור השני אז זה דין ב"מקום", וכלשון הפסוק המתייחס למקום, וזה דין שבמקום המיוחד והמקודש של בית המקדש מזכירים את שם המפורש, וי"ל שבזה לא יהיה חילוק בין הכהנים למקרא וגם המקרא יאמר בשם המפורש.

הרה"ג ר' אשר מנחם שטרנבוך שליט"א

בענין מקום המליחה של מוסף של ר"ח

בענין מה שהק' הרה"ג ר' יוסף ניסים כהן שליט"א ממשמעות הרמב"ם דמליחת האיברים של כל הקרבנות היו על הכבש והרי כיון שמוסף של ר"ח היה עולה לראש המזבח ומונח שם כדי לפרסם שהוא ר"ח אמאי לא יעשו את המליחה בראש המזבח.

הנה מה שמבואר בגמ' במנחות כא: דמליחת האיברים על הכבש בפני עצמו ולא בראש המזבח ביחד עם הקומץ והלבונה לכאורה הביאור ע"פ הא דאיתא בזבחים דף סב: דיש היקש איברים לדם דכמו דדם ניתן בזריקה אף איברים בזריקה ומבואר שם דבעינן שיהיה אויר קרקע מפסיקו ולכן צריך לזרוק מן הכבש דוקא ולצורך זה היה רווח בין כבש למזבח ולכן היה מוכרח בכל הקרבנות לעשות המליחה כבר בכבש דהיה נזרק מן הכבש לתוך האש שעל המזבח ולא על המזבח כמו בהקטרת המנחות.

א"כ אפילו שבמוסף של ר"ח היה צורך להעלות האיברים למזבח כדי לפרסם שהוא ר"ח אבל אח"כ קודם הקטרתם היו צריכים להורידו מן המזבח לכבש כדי לקיים דין זריקה באיברים שהוא דוקא מן הכבש ולכן היו עושים את המליחה על הכבש כבשאר קרבנות סמוך להקטרתם, ולפי"ז מיושב קושיית המשנ"ל פ"ו ממעה"ק ה"ד).

ובפרט לפי מש"כ המנ"ח (במוסף השבת מלאכת דש אות ה' ד"ה עכ"פ) דאחר מליחת האיברים אסור להשהותם דאם ישהה עם המלח יהיה הבשר כרותח ולא יהיה בזה קיום של ריח ניחוח כדמצינו במנחות כא. גבי איברים שצלאן שאין בהם ריח ניחוח א"כ כיון דמורידו מהמזבח לכבש מוכרח לעשות המליחה כמה שיותר מאוחר ולכן היתה מליחת המוסף על הכבש כמו בשאר הקרבנות.

ועוד י"ל ע"פ מש"כ התוס' במנחות כא: ד"ה והקטורת דהק' מ"ט היתה מליחת הקטורת בראש המזבח יחד עם המנחות ולא על הכבש והרי הכבש הוא יותר קרוב למזבח הפנימי ותיצו בזה"ל לפי שעל הכבש היה מתלכלך בדם האיברים אבל על המזבח היו מולחים דבר יבש קומץ ולבונה ומנחת כהנים ע"כ. ומבואר דדבר שיכול דרך דבר יבש היה מליחתו בראש המזבח כדי שלא ללכלך את המנחות ושפיר היו צריכים לעשות מליחת מוסף של ר"ח דווקא על הכבש.

תקון הגוף ויפוי כצורך אוכל נפש דמי, ולפ"ז יש מקום לומר דבכהן גדול נמי שייך היתר זה, וצ"ע. [ואין מזה קושי' ע"ד הנוב"י דאיהו קאמר בדעת ר"ת, ואולי הריטב"א לא ס"ל הכין].

ואולי אפ"ל תירוץ אחר דיכול להסתפר בלי להיות מסייע כלומר שלא יטה ראשו, דהט"ז שם לא כתב דחשיב מסייע לעקירת השן אלא כיון דבד"כ הפה סגור, משא"כ בצפורן, וא"כ בניקף נמי לכאו' יתכן בלא להיות מסייע.

הרה"ג ר' אהרון הכהן פרידמן שליט"א

הקרבת כהן פחות מכן עשרים את קרבנותיו

במדור יסוד המזבח [גיליון נו] הובא להסתפק לפסק הרמב"ם שכהן מעת שיגדיל כשר לעבודה אבל אין אחיו הכהנים מניחים אותו להקריב פחות מכן עשרים, האם יכולים לעכבו גם בהקרבת קרבנות עצמו. ואפשר שהדבר יהיה תלוי בשאלה אם כהנים שלוחי דרחמנא או שלוחי דידן, וי"ל לצד שהם שלוחי דידן, א"כ בהקרבת הכהן את קרבנות עצמו יש קיום של דין "מצוה בו יותר מבשלוחו", ודנו האחרונים באופן שעצם המצוה תעשה בצורה טובה יותר ע"י שלוחו האם גם אמרינן ש"מצוה בו יותר מבשלוחו" או לא, ואפשר שגם נושא דידן יהיה תלוי בשאלה הנ"ל, שעצם המצוה יש לה חשיבות ושלמות יותר שהמקריב אותה יהיה מכן כ', אבל אז זה יהיה ע"י שלוחו ולא על ידי עצמו, וא"כ י"ל שלצד שמצוה בו גם כשע"י שלוחו המצוה תהיה יותר בשלימות, ה"נ נימא שיקריב הכהן עצמו אף שהוא פחות מכן כ', אבל לצד שכשהמצוה תהיה בשלמות ע"י שלוחו עדיף שהשליח יקיים, ה"נ נימא שעדיף שכן כ יקריב את הקרבן. וידעתי שהדברים אינם מוכרחים ויש לחלק, אבל מפאת קוצר היריעה ציינתי רק את עצם הרעיון.

האם המקרא בביהמ"ק קורא בשם המפורש

וד הובא במדור הנ"ל להסתפק בדין ברכת כהנים שנאמרה במקדש, שדינה שהכהנים מזכירין שם המפורש, האם גם המקרא שמקרא את תיבות הברכה מזכיר את שם המפורש.

ואזכיר כמה נקודות שאפשר ששאלה זו תהיה תלויה בהם.

הנה יש להבחין בב' סוגי הקראות שמקרים לכהנים, א', עצם הקריאה "כהנים" שמזמינים את הכהנים שיברכו את ישראל. ב' מה שמקרים להם מילה אחר מילה ממילות הברכה. ובגמ' בסוטה לח' א' ילפינן דין ההקראה מ"אמור להם", ובגמ' שם אין מקור אלא להקראה של תיבת "כהנים", ולא להקראה של מילה במילה, ודין זה של הקראת מילה במילה אין לו הכרח מהגמ' שם, וראה מקורו בתוס' ברכות לד' א[ד"ה לא]. ועתה ראשית יל"ד האם דין הקריאה שמבואר בגמ' בסוטה זה דאורייתא או אסמכתא בעלמא, ויש מוכיחים מביכה"נ שכולה כהנים שזה אסמכתא, ויל"ד שד"ז האם לומר בשם המפורש יהיה תלוי בשאלה זו האם זה מדאורי' או מדרבנן.

נקודה נוספת גם אם נאמר שהדין לגבי עצם ההקראה "כהנים" זה מדאורייתא עדיין יל"ד שהקריאה מילה במילה היא דרבנן, וי"ל שלפ"ז לא יקרא בשם המפורש.

עוד נקודה שיל" שבזה תהיה תלויה השאלה הנ"ל, שיל"ד האם עניין הקריאה הוא שלא יטעו הכהנים, או שיש דין בעצם ההקראה, וראה בשו"ע הרב [סי' קכח] שמתבאר בדבריו שד"ז תלוי בפלוגתא האם גם את תיבת "יברכך" מקרים לכהנים עיי"ש, והנה כאן יל"ד בב' צדדים, י"ל שלטעם שזה רק מצד שלא יטעו, אז קריאת המקרא אינה עניין ודין בפני עצמו אלא הכשר לברכת הכהנים, וי"ל שלפ"ז לא יקרא בשם המפורש, משא"כ לצד שיש

הרה"ג ר' מנחם שטיבל שליט"א

דיני מעשר בהמה

מצות מעשר בהמה

- א. מצות עשה מן התורה לעשר בהמות עדרו כל שנה¹.
  - ב. מן התורה אין הבהמות שבעדר נאסרים כטבל אלא יש חיוב על האדם להפריש מעשר, ורבנן גזרו שבג' זמנים בשנה יאסר עדרו מלאכול ולמכור טלאים עד שיפריש, ואלו הג' זמנים הם ט"ו יום קודם כל רגל ורגל, קודם הפסח מכ"ט באדר, קודם עצרת מיום ל"ה בעומר, וקודם סוכות בכ"ט באלול².
  - ג. עבר ושחט מותר לאכול משחיתתו³.
- #### מנין הבהמות
- ד. מצות המעשר היא שימנה עשרה בהמות והעשירי יהיה קודש, אבל לקח א' מי' בלי שמנה קודם כל הי' אינו קדוש במעשר⁴.
  - ה. נטל עשרה מתוך מאה במנין ו"א דקדושים וי"א דאינם קדושים⁵.
  - ו. ומצטרפים למנין זה כל בהמות שהם בתוך ט"ז אמה זו לזו⁶.

- 1 בתורה כתיב כל אשר יעבור תחת השבט, יהיה קודש, משמע שאין חיוב, ועי' בתו"כ כמה דרשות תנאים מנין שמעשר בהמה בעמוד ועשר והיינו דיש חיוב לעשר. וכ"ה פשטות לשון הר"מ פ"ו מבכורות ה"א, אולם בלשון רש"י בכורות נ"ז ב' דייק החזו"א שאינו חיוב.
- ובפשטות באמת צ"ב מה המצוה במעשר הרי מותר לו לאכול ולמכור קודם המעשר וא"כ מה היא מצות המעשר, ועי' באוהל משה (להגרא"מ הורביץ זצ"ל) ח"ב סי' ס"ט, שכתב דנראה לו שאי"ז חיוב אלא שאם עישר חל ועי' במנחת אברהם שהביא בשם מרן הגרא"מ שך זצ"ל דבאמת הוי חיוב מדאורייתא אלא שאחר שהתחיל להפריש חלק מהבהמות כבר נפטרו ורק מדרבנן נאסרו עד שיגמור המעשר, ועי' כע"ז בהערות מרן הגריש"א בדף נ"ז ב' דאפי' קודם שהתחיל לעשר אם הכניסן לעדר לזה כבר מחויב ועי' כע"ז במרומי שדה, ועי' במלאכת שלמה בשקלים פ"ג שהביא בשם ר"ס, דאף דמדאורייתא אין זמן שנעשה טבל אבל כל שנה מהזמן שנעשה ב' שנים והיינו ר"ח אלול או ר"ח תשרי לכל מה כדאית ליה משעה זו נהיה חיוב הפרשה ורבנן קבעו ג' גרנות קודם זמן זה. ועי' בערוה"ש העתיד סי' ר"ג סעיף ט"ז שאף שפשטות הגמ' והר"מ הוא דקודם הגרנות יכול לאכול, ולמכור, מ"מ מי שיש לו רק י' בהמות ואם ימכור או יאכל לא יוכל להפריש, הירא את דבר ד' לא יעשה כן.
- 2 רמב"ם פ"ז ה"ה, והטעם שגזרו רבנן כדי שיהיו בהמות מצויות לעולי רגלים. וה"ה דמשהגיע הגורן אסור להשתתף עם חבריו כיון שמפקיע המעשר, כ"כ החזו"א סי' כ"ז סוף סקט"ו.
- 3 רמב"ם פ"ז ה"ז, ולכאורה ה"ה אם מכר חלה מכירתו (ויל"ע מדוע לא נימא אע"מ דהרי ביטל עשה וגם על דרבנן יש אעל"מ).
- 4 מתני' נ"ח ב' ורמב"ם פ"ז ה"א.
- 5 עי' במרומי שדה נ"ח ב' דביאר דפליגי בזה רש"י והרמב"ם ותליא אי למנין שלו הוא מונה או למנין בהמות.
- 6 מתני' נ"ד ב', מעשר בהמה מצטרף כמלוא רגל בהמה רועה ט"ז מיל, ובפשטות יותר מט"ז מיל לא מצטרף כלל, אולם לשון הרמב"ם פ"ז ה"ב אינו צריך לצרף כל בהמה שנולדה ברשותו אלא מצרף כל עדר ועדר לבדו וכו'. ומשמע מדבריו דרק אי"צ לצרף אם הטלאים רחוקים זה מזה אבל אם רוצה יכול לצרף, ובספר בכור דל דייק מהר"מ דאם צירף אפי' יותר רחוק מט"ז מיל חל, וצ"ע דבפשטות אין כלל חיוב ולא יחול. שו"ר דבחזו"א סי' כ"ג סק"ג כתב דפשטות שאם צירפו יחד מתחייב, וצ"ע כמה זמן יהיו יחד, ואפשר דעצם ההכנסה לדיו. [נסתפקתי להפשטות שלא חל ברחוק יותר מט"ז מיל, מה הדין באופן שהבהמות רחוקות יותר מט"ז מיל אבל יש גדר שמקיפה אותם האם הוי מצרף (כגון הספארי שיש גדר סביב הבהמות) ד"ל דחשיב כעדר אחד מחמת שיש דבר המצרף, וצ"ע ולא משמע כן].

ז. ואפי' יש בין עדר לעדר יותר מט"ז מיל, אם יש עדר באמצע שהוא קרוב לזה ולזה ט"ז מיל הרי כל ג' העדרים מצטרפים, ודווקא כשבאמצע יש מנין שיכול להצטרף עם כל א' מן הצדדים כגון שיש ה' בכל עדר או ט' מכאן וט' מכאן וא' באמצע⁷.

ח. וכיצד הוא המנין מכניסין לדיר אחד ועושה פתח צר שרק טלה א' יכול לעבור⁸, ומניח אמותיהן בחוץ והן גועות והטלאים יוצאין לקראתן⁹, ומונה בשבט אחד שנים שלש וכו'¹⁰, ובעשירי מכה בשבט ובסיקרא ואומר ה"ז מעשר¹¹. וי"א דמהני אפי' מנין במחשבה, וי"א דבעי מנין בפה¹².

ט. לא מנאן בשבט ולא סקרו בסיקרא ה"ז קדוש¹³.

י. מנאן רבוצים או עומדים ה"ז קדוש¹⁴.

יא. לא מנאן כלל אלא הוציאן א' א', י"א דקדוש וי"א דאינו קדוש¹⁵.

יב. מנאן למפרע עשירי תשיעי שמיני וכו' כיון שיצא האחרון וקראו אחד קדוש, דמאליו הוא קדוש¹⁶.

יג. היו עשרה ולאחר שהתחיל למנות מת אחד אלו שנמנו פטורין והשאר מניחן לגורן אחר¹⁷.

יד. אסור לכוון להוציא שה מסויים בעשירי. וי"א דהאיסור רק להוציא בעל מום, וי"א דבין תם ובין בעל מום אסור¹⁸.

- 7 מתני' נ"ז ב' דכשיש באמצע מצטרפין, ובגמ' נחלקו רב ושמואל אי יש רק א' באמצע אם מצרפין, והרמב"ם פסק כרב דהילכתא כרב באיסורי.
- 8 מתני' נ"ח ב', כדי שלא יצאו שנים כאחד ויהיו תשיעי ועשירי מקולקלין (רש"י).
- 9 מתני', ובגמ' דאינו מעבירו בידיים דלא יעבור כתיב.
- 10 מתני', והוא משום שצריך מנין ויל"ע אי מונה א' ב' ג' ולא אחד שנים שלש אי מהני ד"ל דזה לא מנין של מספרים. וכן יל"ע באומר הושיעה את עמך כמו שדרך למנות בנ"א ד"ל דאי"ז מספר ולא יחשב "עשירי" או"ד כיון דמנה מהני.
- 11 מתני' שם, ובתפארת ישראל (אות מח) כתב ופשט שקודם שסקרו מברך שצונו להפריש מעשר, עכ"ד, ולכא"ו צ"ב כיון דמאליו הוא קדוש א"כ אי"ז מעשה שלו כלל ולא הוא המפריש ולמה יברך ואפשר דכיון דמכניסם לדיר מעשר זה חשיב כמעשה לברך עליו [וכן בכל קדשים לכאורה אין ברכה בשעה שמקדיש אף שזה מצוה כדתנן ביצה ל"ו ואלו משום מצוה, מ"מ לא מצינו שבמברך, ובמצוה להקדיש את הבכור כתב בחדרי דעה יו"ד סי' שכ"א ט"ז סק"ז שצריך לברך]. ויל"ע אי מברך שהחיינו כל שנה כיון שהוי מזמן לזמן (עכ"פ אחר התקנה דג' גרנות), אולם בפשטות כיון דכל זמן שהוא מעשר כל השנה חל המעשר, ורבנן רק תיקנו שחייב בג' גרנות, לא חשיב כבא מזמן לזמן.
- 12 בליקוטי הלכות דייק מהרמב"ם דבעי דווקא מנין בפה, והחזו"א (בכורות סק"ט) ס"ל דאפי' בלב מהני.
- 13 מתני' ור"מ.
- 14 שם.
- 15 עי' רש"י נ"ח ב' ד"ה לא מנאן שכתב דמתקדש מאליו. ובליקוטי הלכות בעין משפט דחה דבריו, ובאופן שנשאר רק א' בדיר אחר שהוציא ט' פשוט שמתקדש מאליו ואי"צ דווקא שייצא, כ"כ האו"ש סופ"ו, אבל אם נשאר כמה בדיר אין דין דקדוש מאליו דלא מבורר מה יהיה העשירי.
- 16 רמב"ם פ"ח ה"ז.
- 17 שם ה"י.
- 18 עי' נ"ג ב' ונ"ח ב' דאיכא איסור דלא יברך. ובדעת תוס' כ' החק נתן דדווקא כשנתכוין להוציא בעל מום אסור, אבל בחזו"א סי' כ"ז סק"ה אסר אף בתמימין ורק באופן שא"א באופן אחר ואם לאו תבטל המצוה מותר לסייע בידו.

ספרים חדשים בהלכות הקודש והמקדש

אוצר דינים תורת הקרבנות - דיני הבאת הביכורים, סדר הקריאה ואכילת הביכורים.
חיבור מקיף של כל פרטי הדינים. נכתב ונערך בסדר נפלא ע"י הרה"ג רבי שמשון הלוי דינר שליט"א. ניתן להשיג: 054-8490091

קונטרס חלקי בחיים - הלכות חלוקת קדשים. כולל כל הלכות חלוקת קדשים דבר דבור על אופניו. נכתב ביד אמן ע"י הרה"ג רבי מרדכי מינצר שליט"א. ניתן להשיג בבני ברק: 052-7159718/9 | 03-6189607 | 03-6188923

בענין מצות הקדשת בכור

הגאון ר' דוד חנוך זילבר זצ"ל

בגמ' ערכין כ"ט א' מבואר שלדעת חכמים אם נולד לו בכור אע"פ שקדושתו מרחם מצוה להקדישו, וכ"פ הרמב"ם פ"א מבכורות ה"ד, ויש לעיין אם נתנו הישראל לכהן ולא הקדישו אם יש מצוה להקדישו כשהוא ביד כהן, וכן האם מצוה זו יכול לקיימה גם הכהן או רק הישראל שנולד הבכור בעדרו.

ויל"ד אם מת הישראל אם נאמר שירשו בניו את הטובת הנאה, אם גם עליהם יש מצוה להקדיש.

ואם נאמר דבטו"ה תליא מילתא כל שנתן הישראל את הבכור לישראל אחר שתהא הטו"ה של הישראל השני, א"כ הישראל השני צריך להקדישו ולא הישראל הראשון.

ויל"ע במת הישראל והניח בן קטן שעדיין לא הגיע לכלל מופלא הסמוך לאיש וכן בכור שנולד לקטן שלא הגיע למופלא הסמוך לאיש אם קטן זה יכול להקדישו, כיון שאין הקדש זה אלא למצוה בעלמא, או דבעינן גם למצוה זו מי שיכול להקדישו הקדש גמור.

ואת"ל דהקטן אינו יכול להקדיש, יש לברר אם יעכבנו הקטן אצלו עד שיגדל או שיתנהו לכהן אף שלא יקוים בו המצוה של להקדיש הבכור בפה, וצ"ע.

דיני הקרבת המעשר

טו. אפשר להקריבו לכתחילה כבר ביום הח' ללידתו¹⁹.
טז. מעשר בהמה אין בו סמיכה²⁰. שוחטו בעזרה וזורק זריקה אחת כנגד היסוד²¹.
יז. ו"א דאין שפיכת שיריים במעשר²² וי"א דיש שפיכת שיריים²³.

דיני אכילת המעשר

יח. ו"א דבשר המעשר נאכל לבעלים²⁴ וי"א דנאכל לכהנים.
יט. זמן אכילת מעשר בהמה הוא ב' ימים וליה אחד²⁵.
כ. נאכל בכל העיר²⁶.
כא. מעשר בהמה אין טעון נסכים²⁷.
כג. אם נפל בו מום נאכל בכל מקום²⁸.

19. במתני' פרה פ"א מ"ד מבואר דיש קרבנות דלכתחילה ימתין עד יום הל' כדי להקריבן אבל מעשר יכול להקריבו לכתחילה מיום ח'. עי"ש וברמב"ם פ"א הי"ב ממעשה"ק.
20. רמב"ם פ"ג ממעשה"ק ה"ו. [ואפשר הטעם כיון שלא מכפר על כלום משא"כ עולה ושלמים דעכ"פ מרצה על עשה או על לאו הניתק לעשה, עי' יומא ל"ו ומדרש תנחומא פרשת תצווה].
21. ברמב"ם פ"ו מבכורות ה"ד כתב דזורק זריקה אחת וכ"ה בהל' מעשה"ק סופ"ט, אולם בפ"ה ממעשה"ק הי"ז כתב דאין זורקו אלא שופכו שפיכה אחת, והלח"מ פירש דלכתחילה בזריקה ובדיעבד בשפיכה, והחזו"א (זבחים טז, ה) חלק עליו עי"ש.
22. הראב"ד בתמיד פ"ד ד"ה שיירי כ' דבכור מעשר ופסח אין שפיכת שיריים.
23. בתוס' זבחים נ"א ב' הקשו דנילף דמתן דם דבכור מעשר ופסח הוא למזבח כנגד היסוד ק"ו ממתן שיריים מוכח דיש מתן שיריים. [וע"ע במבואי הקדשים בכור ס"ק י"ז, בדעת הרמב"ם ורש"י].
24. בפשוטו בשר מעשר נאכל לבעלים וכמש"כ רש"י בכ"ד [זבחים נ"ו ב' ועוד] דכיון דלא הוזכר בשום מקום דבשר מעשר הוא לכהנים על כרחן דהוא לבעלים, אולם בלשון הריטב"א בב"מ ו' ב' מבואר חידוש דבשר מעשר הוא לכהנים, ויש לעיין ממה סוגיות. ויש שפירשו בדבריו דרק החזה ושוק לכהנים. [ועי' לשון הגמ' בכורות נ"ג א' דנאכל במומו לבעלים, ואפשר לדחוק לבעלים היינו מי שבעלים לענין אכילה], וע"ע ריטב"א שבת נ"ד ב' דמבואר דכל הבהמה שייכת לכהנים. וכ"כ באבן עזרא בפרשת בחוקותי דמעשר בהמה ניתן לכהנים. וע"ע תוספתא זבחים פ"ה ה"ג דיפה כוח הבעלים מכוח הכהנים במעשר דנאכל לבעלים. וע"ע בעמק דבר במדבר פ"ה פסוק י' שהביא מקראי בדברי הימים דאע"ג דהמעשר בהמה שייך לבעלים מ"מ המנהג היה שהבעלים נתנוהו לכהנים. והנה נחלקו הראשונים אי יש דין למשחה בחלק הבעלים או רק בחלק כהנים וה"נ יל"ד במעשר בהמה להצד הבעלים אוכלים. [ובדין למשחה נאמרו כמה דינים. א'. לאכול בצלי ובחרדל. ב'. לאוכלו על השובע (רש"י פסחים פ"ו א'). ג'. לאוכלו מיושב (לתי' א' בתוס' יומא כ"ה). ד'. לאכול בבגדים חשובים (נצי"ב בפ"י ההגדה). ה'. לאכול בשמחה (רש"י יומא י"ד א' ועי' בתו"י שם שתמהו עליו).
25. מתני' זבחים נ"ו ב' [ועי"ש ברש"י ובתוס' דפליגי מה המקור לזה]. והנה נחלקו הראשונים בשלמים אי יש מצוה ביום הראשון והיום הב' הוא רק תשלומין וה"נ יל"ד במעשר.
26. זבחים נ"ו ב', ועי' רש"י ותוס' דפליגי מה המקור לזה.
27. רמב"ם פ"ב ממעשה"ק ה"ג, וטעמא משום דאינו בא בנדר ובנדבה.
28. רמב"ם פ"ו מבכורות ה"ד.

המשך מעמוד 1

הח"ח מאד שמח, ואמר לרבנית שתגיש יין ועוגות. ובאותו מעמד אמר הח"ח משפט נדיר: "אני אוהב את כל היהודים. את בני הישיבות אני אוהב יותר, ומי שלומד קדשים אני אוהב עוד יותר..." ויוצא מדברי הח"ח שיש ג' דרגות: א' כל ישראל, ב' דרגה יותר הם בני התורה, ג' ודרגה יותר הם לומדי קדשים. ומשמע שלומדי קדשים הם דרגה אחרת לגמרי משאר בני התורה, כמו שבן תורה הוא דרגה אחרת לגמרי משאר ישראל.

והרי כידוע הח"ח לא אמר מליצות וגוזמאות אלא כל מלה אצלו מדוקדקת [והגר"י קלאר שליט"א סיפר שמרן הרב שך זצ"ל אמר לו שכל דיבור של הח"ח אפי' במילי דעלמא כך פוסקים בשמים שכל דבריו הם תורה]. וא"כ צריך לדעת מה המקור לחידוש גדול זה.

ואפשר לומר ב' אופנים:

א. כל לימוד קדשים נחשב כהקרבת קרבן, וא"כ כל אלו שלומדים קדשים מקריבים כל הזמן קרבנות ואין להם עבירות, ולכן פשוט שהם בדרגה אחרת לגמרי, שלכל ישראל יש חטאים כמ"ש 'אין צדיק בארץ שיעשה טוב ולא יחטא' ואף שחוזרים בתשובה אך לא מכפר לגמרי, אבל ללומדי קדשים יש גם כפרת קרבן ואין להם חטאים כלל.

ב. עוד יש לבאר שרוב האנשים לומדים גם לא לשם שמים וכמ"ש 'לעולם יעסוק אדם שלא לשמה' וכו'. ואף אם לומדים לשמה אך יש כוונה גם עבור עצמם שיזכו לעוה"ב. אבל לומדי קדשים דואגים לעם ישראל שיהיו בקיאים בדיני המקדש והקרבנות ולא יתביישו בביאת המשיח. ומתכוונים לכבוד שמים שיוכלו לדעת אין לעבוד בביהמ"ק או ללמד אחרים. ומי שעושה לכבוד שמים ודאי שזה דרגה אחרת לגמרי משאר לומדי התורה.

והנה בשתי אופנים אלו יש הרבה דרגות, שאם לומד רק את הסוגיא עם המפרשים נחשב מעט כמקריב קרבן, וכן יועיל מעט לעם ישראל שידעו מושגים בקדשים. אבל אם לומד גם להלכה, שמברר בכל סוגיא מה הכרעת ההלכה במחלוקת התנאים אמוראים או הראשונים, ודאי יש בזה מעלה יותר גדולה של הקרבת קרבן שנחשב שמקריב ע"פ ההלכה, וכן יש תועלת ממש לעם ישראל.

ובפרט אם לומד עם כל פרטי הדינים למעשה וממחיש אין יעבדו בביהמ"ק (בסוגיות ששייך למעשה, מלבד פיגול וכיו"ב), הרי זה נחשב כמקריב קרבן ממש וכמ"ש הח"ח בשם רבינו בחיי ועוד, וכן יש בזה כבוד שמים גדול מאד שעם ישראל מתכוונים למעשה לגילוי מלכות ה' ולבנין ביהמ"ק.

בימים אלו לקראת לימוד מסכת תמיד בדף היומי עובדים להוציא חוברת מיוחדת על כל סדר עבודת התמיד בביהמ"ק מהבוקר עד הערב. וסידרו לפי נושאים, וכן חילקו לפרטי פרטים של כל המעשים הנצרכים לעבודה, ויש הזדמנות חד פעמית לכל לומדי קדשים לברר סוגיא להלכה ולמעשה לכל עם ישראל.

כל אחד יכול לקחת נושא אחד או אפילו פרט אחד שלבו חפץ ולבררו היטיב, ועל ידי כולם יחד נזכה בס"ד לברר את כל עבודת המקדש.

דוגמא קטנה איך בזכות הרבים יכול להמנע תקלות גדולות. לפני ההדפסה הביאו לאברכים לעבור, ואחד העיר דבר קטן שאם לא שמים לב יכול להפסל כל העבודה בביהמ"ק באותו יום, שהחסירו שהכהן שמקדש ידיו ורגליו לתרומת הדשן לפני עלוה"ש צריך לחזור ולשקע את הכיור כדי שהמים לא ייפסלו בלינה (עי' זבחים כא:) ואם לא שיקע הקידוש ידיים ורגלים פסול וגם כל העבודות פסולות.

עוד דוגמא קטנה שהתבררה בימים אלו. שהנה לא כתוב בשום מקום מתי הכינו את מנחת נסכים של קרבן התמיד. ובתחלה סברו שמכינים לפני שמוליכים את המנחה למזבח. אך העירו שאין הנסכים מתקדשין אלא בשחיטת הזבח (מנחות עט.), ואם לא קידשו בשחיטה יש דעות שדינם כנסכים הבאים בפני עצמם שלא אומרים שירה. ולכן העבירו את הכנת המנחה מיד בבוקר, אך שוב העירו שהנסכים מתקדשים בכלי שרת ונפסלים בלינה להרבה דעות [ומה שמתקדשים בשחיטת הזבח הוא רק לענין שא"א לשנותם לקרבן אחר]. ונמצאו במבוכה שהרי את התמיד שחטו מיד בעלוה"ש, וא"כ צריך להכין את המנחת ואת הנסכים בדקות הספורות מעלוה"ש עד ששחטו את התמיד. [עי' מאמר בעמוד ראשון בגליון].

ונצייר לעצמינו אם ח"ו היו טועים בדבר כזה בביהמ"ק היה בזיון גדול מאד, שהרי מאות לויים עומדים מוכנים לשיר מי בפה ומי בכלי שיר וכל ישראל מחכים לשמוע, ופתאום התברר שהמנחה התקדשה אחרי השחיטה או לפני עלוה"ש ואין שירת הלויים וכולם יורדים מהדוכן וחוזרים לבתיהם...

וכל זה התברר רק על ידי היחידים שלקחו על עצמם לברר כמה הלכות, ועל ידי כולם יחד נוכל לברר בס"ד את כל סדר עבודת ביהמ"ק ולראות בקרוב כהנים בעבודתם לויים בדוכנם וישראל במעמדם בב"א.

***

***

הופיע ויצא לאור ספר הנפלא

'נזר הקודש'
על סדר קדשים

חברו הגאון הגדול המפורסם רבי משה ראזין זצ"ל
שהיה המסדר קידושין של מרן החזון איש זצ"ל וגם למדו יחדיו בחברותא.
יצא לאור לראשונה בשנת תר"צ בליטא ויהללהו ושבחוהו כל גדולי הדור ההוא.
הספר נסדר מחדש בה' כרכים מפוארים באותיות מאירות עינים
ובתוספות מראה מקומות ותיקונים והערות. יצא לאור על ידי נכדו ר' נתן גיזנבורג הי"ו.

להשיג בחנויות הספרים:

'ג'ירסא' רח' הפץ חיים 13 ירושלים
ספרים וינקל רח' עלי הכהן 15 ירושלים
ספרי הישיבה רח' בית ישראל 1 ירושלים
או בטל: 0583-294-288

בשורה לשוחרי עבודת המקדש

בס"ד עומדים אנו להוציא לאור חוברת של כל דיני עבודת התמיד במקדש בליווי תמונות אי"ה
החוברת כוללת כ-350 מעשים הנעשים במקדש, שבהם יכללו בעז"ה כל פרטי הדינים (כפי שיש לקיימם במקדש לכתחילה).
ניתן לקבל את רשימת כל המעשים בדוא"ל או בטל 036189607 או 0527159718/9.

***

כל מי שבידו הלכות מסודרות על הנושאים הבאים (או חלק מהם),
מתבקש לשלוח לנו על מנת לזכות את הרבים, לכתובת: korbanot@okmail.co.il
תוכן הנושאים הכלליים:

1. שמירת המקדש	9. סידור המערכות	17. דישון המנורה (-הטבת חמש נרות)	24. הטבת שתי נרות
2. השכמת כהנים וטבילה	10. הפיס השני	18. הפשט ניתוח והדחה	25. השתחוואה
3. לבישת בגדי כהונה	11. הבאת התמיד	19. הולכת האברים לכבש	26. הקטרת האברים
4. הפייס הראשון	12. הכנת הנסכים	20. מליחת האברים	27. ברכת כהנים
5. בילוש העזרה	13. עשיית החביתין	21. קריאת שמע וברכות	28. הקטרת המנחה והחביתין
6. קידוש ידיים ורגליים	14. פתיחת השערים	22. פייס שלישי ורביעי	29. ניסוח היין
7. תרומת הדשן	15. דישון מזבח הפנימי	23. קטורת	30. שירת הלויים
8. הוצאת הדשן	16. הקרבת התמיד		